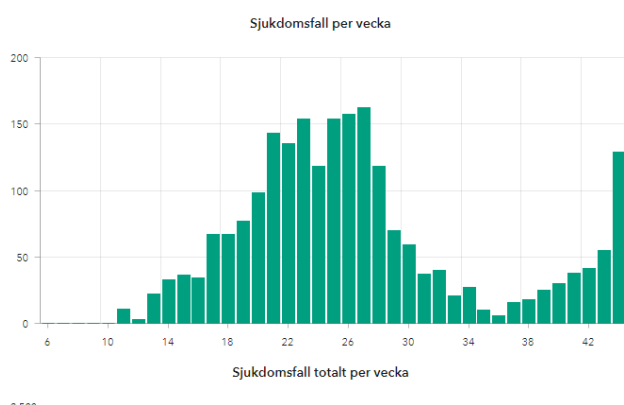

Det är avgörande att göra rätt i den gröna omställningen

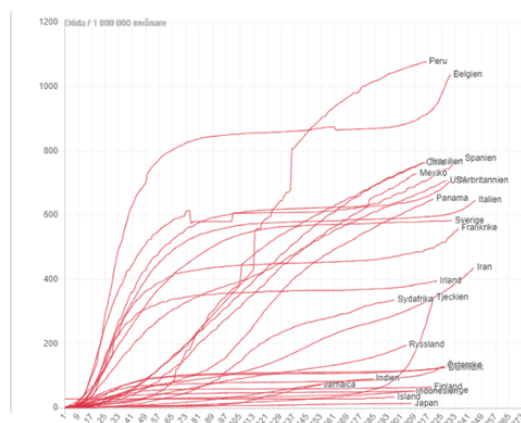
2020-10-11 /Nils Pauler

Coronapandemin fortsätter, beror det på vädret och aerosoler?

Coronapandemin har åter tagit fart. Detta kan bero på årstiden då luftfuktigheten minskar när det blir kallare och det gynnar aerosolbildning. Aerosoler är avsevärt mindre än de vätskedroppar som man tror viruset sprids med vid hosta och nysningar. Om virus (sars -cov-2) sprids med aerosoler kan de spridas över längre avstånd än 1,5 till 2 m. Troligtvis är detta inte ett problem utomhus eftersom man där har en så stor utspädningseffekt, men luftfuktigheten minskar också inomhus under vintern där aerosolsmittspridningen kanske gynnas. Stora lokaler, lämplig ventilation och kort samvaro är viktiga om man träffas i grupper.¹

Figur 1a Sjukdomsfall per vecka för Västernorrland, Folkhälsomyndigheten

Figur 1b Antal döda över tid för ett antal länder, från SVT nyheter bevakning av Corona pandemin

Folkhälsomyndigheten menar att spridningen sker i hemmiljö men det är märkligt hur lite man egentligen vet om varför spridningen ökar just nu. Med försiktighetsprincipen som ledmärke är det tryggt att fortsätta med våra digitala möten, men utomhusaktiviteter verkar vara ok.

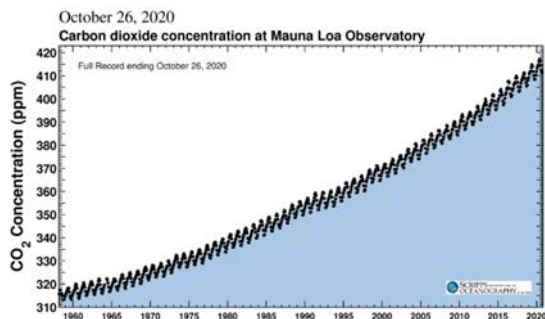
Pandemin har inte påverkat halten växthusgaser även om utsläppen av tex koldioxid minskar på grund av fortsatt nedstängning. Energimyndigheten rapporterar lägre oljepriser och ökande arbetslöshet inom oljeindustrin². Energimyndigheten indikerar att USA-valet på sikt kan innebära förändrad inriktning på USA:s energipolicy.

¹ <https://lakartidningen.se/opinion/debatt/2020/04/aerosoler-kan-vara-en-smittvag-vid-svar-influensa/>

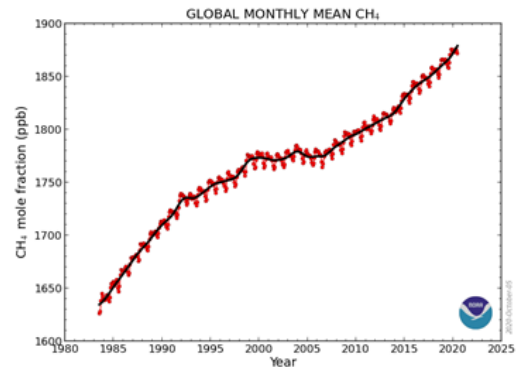
² <http://www.energimyndigheten.se/globalassets/om-oss/lagesrapporter/globala-energimarknader/2020/laget-pa-de-globala-energimarknaderna--v.-45-2020.pdf>

Halten växthusgaser i atmosfären ökar och klimatförändringen fortsätter trots pågående nedstängning.

Halten koldioxid och metan fortsätter stiga och ökningen accelererar se figur 2a och b.

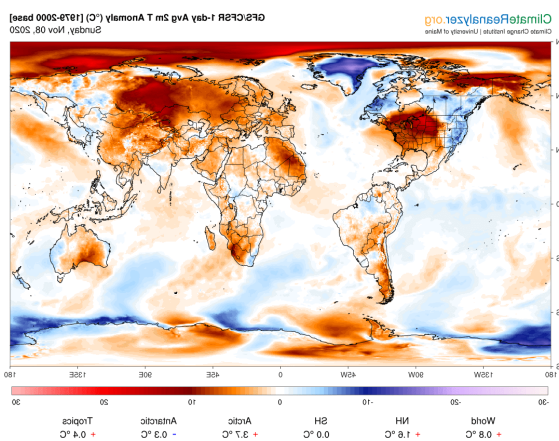

Figur 2a CO₂ halt uppmätt av NOAA på Mauna Loa mätstation, Hawaii.

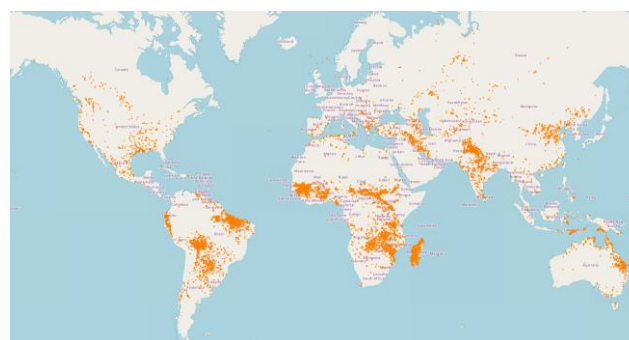

Figur 2b Global CH₄ halt uppmätt av NOAA

Störningar i form av extrem värme vid nordpolen och rekordhög temperaturer globalt har observerats under hösten. Figur 3 visar att Arktis hade 3,8 grader högre temperatur än normalt och globalt var ökningen så hög som 0,8 grader den 8 november. De här avvikelserna har observerats i flera veckor. Vi har även sett omfattande skogs- och markbränder, figur 4. Under hösten har vidare rapporterats rekordmånga orkaner, tyfoner och att Arktis största återstående ishylla försvinner i nordöstra Grönland³, det är allvarliga tecken på att klimatkrisen drabbar oss. Enligt Copernicus var oktober 2020 den varmaste oktober månaden sedan 1983.⁴

Figur3 Tempavvikelse 8 nov 2020, University of Maine

Figur4 Gräs och skogsbränder 1–8 nov 2020 daglig mätning av Copernicus

³ <https://www.geus.dk/om-geus/nyheder/nyhedsarkiv/2020/sep/spaltegletsjer/>

⁴ <https://supermiljobloggen.se/nyheter/varmaste-oktobermanaden-i-europa-som-uppmatts/>

Medierna och Politiken förstår att Klimatkrisen måste hanteras

Medierna och Politiken diskuterar nu klimatet som en kris som vi måste ta på allvar. Detta avspeglas i höstbudgetar i Sverige, i Europa och globalt där man satsar stort på att minska växthusgaser och ställa om samhället.

Klimataktivister och naturvänner har en stor uppgift att informera om den omställning som nu måste komma. Fokus i denna klimatlägesrapport är bibränsle ***där bla reduktionsplikt*** förklaras. Dessutom klargörs varför ***SNF:s miljömärkning Bra Miljöval*** kritiseras när man menar att HVO baserad på palmolja eller PFAD kan behövas i vissa fall.

Elektrifiering räcker inte - bibränsle behövs

Det är stora förhoppningar att elektrifiering skall ge förnybar energi som vi kan lita oss mot i omställningen. I Sverige är vi gynnade med vattenkraften och snabb utbyggnad av vindkraft. Men distributionen av el över stamnätet från norr till söder är problem som förklarar elbristen hos vissa industrier. Danmark satsar på enorma vindenergiparker som skall användas för att producera vätgas som bli råvaror till bränsleceller, vilket många menar är den bästa hållbara lösningen för framtidens fordon.⁵

Debatten om skogen räcker till all bioenergi fortsätter, nu senast med en rapport från SLU 2020 som menar att skogen inte räcker till allt och att vi måste prioritera⁶. En ny rapport med rubriken "Skogen kol och Klimatet" publicerades oktober 2020⁷. I bilaga till den här rapporten finns en summering på 4 sidor om "Skogens kolbalans och klimatet" som ger en bra kort överblick av skogens roll för klimatet. Man har nu kommit till insikt att rundved fungerar bra klimatomåligt som timmer och virke för trähus. Däremot är det tveksamt att använda den som bibränsle i värmekraftsanläggningar. Där bör man istället använda avfall, grot och kvistar.

Reduktionsplikten avser att sänka utsläpp av växthusgaser genom högre inblandning av förnybara bibränslen

Regeringen har meddelat att växthusgasutsläpp från bensen och diesel skall minska genom att reduktionsplikten skall skärpas fram och med 30 juni 2021. Det skall ske genom en högre inblandning av förnybara bibränslen⁸. Inriktningen är att till 2030 skall växthusgasutsläppen ha minskat med 28% för bensen och 66% för diesel genom en succesiv ökning av biodrivmedel.

När reduktionsplikten trädde i kraft under juli 2018 angavs att utsläppen skulle minska med 2,6 % för bensen motsvarande 5 volymprocent medan utsläppen för diesel skulle minska med 19,3% motsvarande 25 volymprocent.⁹

⁵ <http://www.vatgas.se/>

⁶ <https://www.slu.se/ew-nyheter/2020/6/skogen-racker-inte---hur-ska-vi-prioritera/>

⁷ <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/mer-om-skog/skogsskotselserien/skogsskotselserien-21-skogens-kolbalans-och-klimatet-2020-.pdf>

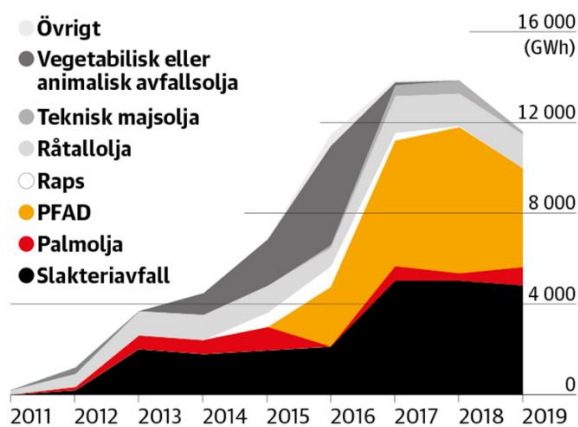
⁸ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/09/branslebytet-forstarks-med-hogre-inblandning-av-fornybart-i-drivmedel/>

⁹ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/04/detaljer-om-reduktionsplikten-klara---ska-ge-minskade-utslapp-fran-transporter/>

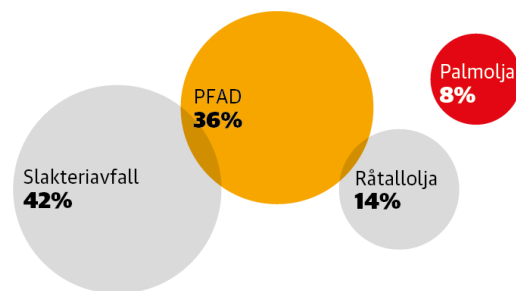
Hittills har palmolja och den billigare PFAD tillåtits som råvara i HVO som är det dominerande bibränslet för diesel. Men 2019 omklassades PFAD från restprodukt som definitionsmässigt har lågt växthusgasutsläpp till samprodukt som har likvärdigt växthusutsläpp som palmolja. PFAD blir därmed mindre attraktiv att använda som råvara för HVO eftersom den inte sänker koldioxidutsläppen lika effektivt som när den räknades som restprodukt.

Effekten är att användning av PFAD minskar men istället ökar importen av palmolja. Problemet är att flera europeiska länder nu också vill använda palmolja för att tillverka bibränslet HVO, det har blivit en huggsexa efter palmolja. Denna utveckling driver på regnskogens skövling¹⁰. EU menar att detta är helt vansinnigt¹¹. En billig palmolja och PFAD förhindrar också Sveriges satsningar på inhemska biodrivmedel.

Men det är en bitter strid om synen på HVO. Vissa aktörer både i Sverige och kanske än mer i Finland menar att man jobbar med spårbarheten av PFAD men Neste vill inte öppet redogöra för hur mycket PFAD man använder¹². HVO 100 räknas som förnybart drivmedel med utmärkta klimatprestanda även i Sverige men inte heller här framgår klart att man använder PFAD och palmolja.

Figur 5 PFAD har dominerat som råvara, men minskat när den klassades som samprodukt med palmolja DN, men då ökar istället palmolja

Figur 6 Dessa råvaror användes 2016 till HVO produktion i Sverige

Det finns även en osäkerhet om biobränsle som skall öka i bensin enligt reduktionsplikten. EU vill säkra att etanolen inte konkurrerar med matproduktionen. I EU finns flera projekt för att starta andra generationens bioetanol. Etanol i Sverige har av EU fått skattebefrielse

¹⁰ <https://www.dn.se/sverige/mer-palmolja-i-svenskt-biobransle/>

¹¹ <https://www.transportenvironment.org/news/record-levels-palm-oil-diesel-%E2%80%98burning-food-fuel%E2%80%99-madness-continues>

¹² <https://www.nyteknik.se/opinion/neste-svarar-inte-pa-var-fraga-om-palmoljan-6985469>

ytterligare 1 år. Regeringen har aviserat att man kommer ge bidrag till konvertering av bensinbilar till etanoldrift, men detta kommer lanseras först 2022¹³.

Det är anmärkningsvärt att vår inlaga till supermiljöbloggen och regeringen i augusti 2019 fortfarande är relevant. Att satsa på etanol och konvertera bensinbilar måste vara det mest effektiva idag, speciellt för oss som kör i Västernorrland och som omedelbar kanske inte har råd att köpa elbilar¹⁴.

Har SNF riks och ledningen för konceptet Bra Miljöval olika syn på Palmolja som råvara till biobränsle?

Gröna bilister har riktat kritik mot Bra Miljöval och SNF för att inte ta skarpt avstånd från och "tillåta" inblandning av palmoljebaserade produkter i biodiesel för bussar. Bussbolag kan ansöka om licens för "Bra miljöval" om de uppfyller en rad kriterier. Det går inte att tolka texten om dessa kriterier på annat sätt än att SNF tillåter PFAD och palmolja om det inte finns något annat att tillgå. Ännu tydligare blir om man läser SNF replik till den kritik det fått från Gröna bilister.

För att överhuvudtaget kunna miljömärka det kollektiva transportsättet buss har vi tvingats acceptera rådande situation, där drivmedelsbolagen inte kan erbjuda HVO100 som är garanterat fri från palmolja och PFAD.

Naturskyddsföreningen riks arbetar aktivt för ett förbud mot palmolja och PFAD i biodrivmedel, vilket Sverige också har möjlighet att införa när EU:s förnybarhetsdirektiv ska börja gälla 1 juli 2021.

Vi inom Klimat-Energi-Biobränsle gruppen undrar hur man egentligen tänkt om det beslut som Bra miljöval gjort när det gäller Palmolja och PFAD. Det känns som man inte intagit samma ställning inom riks och i gruppen som ansvarar för Bra Miljöval.

¹³

https://www.motormagasinet.se/article/view/738361/konverteringspremie_mojlighet_for_bilverkstaderna?rel=related

¹⁴ <https://supermiljobloggen.se/debatt/satsa-pa-inhemska-biodrivmedelsproduktion/>

Några annonserade satsningar på biodrivmedel:

- SCA, Östrand har beviljats mark och miljötillstånd att bygga biodrivmedels raffinaderi i Sundsvall¹⁵
- Sekab, Örnsköldsvik har annonserat att man startar en förstudie för att producera 2:a generationens etanol baserad på skogsavfall¹⁶
- ÖvikEnergi projekterar tillsammans med Liquid Wind, Göteborg kring planer att tillverka elektro-metanol ¹⁷
- Preem har ansökt om att bygga om anläggningen i Lysekil för att producera biodrivmedel från rapsolja, tallolja mm med beräknad start 2024¹⁸

¹⁵ <https://www.sca.com/sv/fornybar-energi/nyheter/2020-10/sca-erhaller-tillstand-for-ett-bioraffinaderi-pa-ostrand/>

¹⁶ <https://www.sekab.com/sv/pressmeddelande/sekab-satsar-pa-egen-teknik-vill-bygga-produktions-anlaggning-for-grona-kemikalier-och-biodrivmedel/>

¹⁷ <https://www.energinyheter.se/index.php/en/node/22754>

¹⁸ <https://www.nyteknik.se/energi/preem-satsar-pa-rapsolja-i-lysekil-7003650>